

DISTRICT
PARAMARIBO

Handleiding
Burgerparticipatie en Communicatie
voor de Regionale Organen

Op voordracht van het Districtsbestuur van Paramaribo, vertegenwoordigd door
De Districtscommissaris van Paramaribo Noordoost, M. Kasto
De Districtscommissaris van Paramaribo Zuidwest, .M. Nerkus

Vastgesteld bij Besluit van de Districtsraad van Paramaribo
in de vergadering van 6 juni 2012

Handleiding Burgerparticipatie en Communicatie

Inhoud

1. Inleiding

2. Decentralisatie

3. Wettelijke grondslag voor burgerparticipatie en communicatie

4. Burgerparticipatie

4.1 De bij wet gegarandeerde structurele participatie van de burger, die meegenomen is in de wettelijke planning en Begrotings cyclus.

4.2 Het Districtsbestuur betreft burgers uit het middenveld bij de opstelling van ressortplan

4.3 De Ressortraad hoort burgers per ressort bij het opstellen van ressortplan

4.4 De Districtsraad hoort burgers tijdens openbare vergadering bij opstellen van districtsbegroting

4.5 Het Districtsbestuur betreft burgers uit het middenveld bij het opstellen van het meerjaren Districts Strategisch en Ontwikkelings Plan (DSOP)¹ voor de sociaal-economische ontwikkeling van het district

4.6 Het Districtsbestuur betreft burgers ingevolge de Verordening Heffing op Waardevermeerdering² volgens het model van Burgerparticipatieve Begroting

5. Het Communicatieproces en de voorzieningen in het ambtelijk (districts) apparaat m.b.t. informatie, voorlichting en inspraak

5.1 Informatie Technologie en Communicatie

5.2 Het Burger Informatie Centrum (BIC)

5.3 De Service Balie

5.4 Het instituut van de Hoorzittingen

5.5 Het Ressortbestuur

5.6 Het Buurtcomité

5.7 De Afdeling Beheer Bestuursressorten

5.8 De Traditionele Structuren

6. De Harmonisering

De President: "Laat eenheid, solidariteit, harmonie en arbeidszin heersen in uw district!"

7. Geraadpleegde bronnen

---

¹ ORG 3.42-3.47 – wat het DSOP moet inhouden en hoe er tewerk moet worden gegaan.

² DISTRICTSVERORDENING van .....,houdende vaststelling van regels betreffende

de heffing en invordering van de heffing op waardevermeerdering ("Verordening heffing op waardevermeerdering in District X")

1. Inleiding³

Ter realisatie van een verbeterd democratisch bestuur o.a. via decentralisatie van bestuur en regelgeving is de relatie tussen de bevolking en haar openbaar bestuur cruciaal. Suriname heeft duidelijke bepalingen in de Grondwet en de uitvoeringswetten⁴ over de rechten van de bevolking en de vereisten van de overheid om de bevolking te betrekken bij het nemen van beslissingen. Tot voor kort⁵ gebeurde dit niet optimaal. Transparantie bij de (locale) overheid was niet in redelijke mate aanwezig.; bijna alle beslissingen werden op centraal niveau genomen en de veranderingen op lokaal niveau vonden - door allerlei verklaarbare omstandigheden - niet optimaal plaats. Hoewel de bevolking het recht heeft op alle informatie, moet zij eerst inzicht krijgen in hoe het lokaal bestuur werkt. Daarnaast is het goed als ze ervan bewust is dat bij de wet aan de districtsoverheid gegeven autonomie inhoud moet worden gegeven. Het begrijpen hiervan is al een belangrijke stap in het streven naar decentralisatie⁶.

Het verzamelen van informatie en het tot stand brengen van de juiste kanalen voor het doorsluizen van informatie naar de bevolking is maar een deel van het gehele proces. Een mechanisme voor reactie op vragen, klachten en oplossingen voor problemen van de bevolking moest ook volledig worden uitgewerkt. Met de totstandkoming van dit document en de goedkeuring hiervan door de Districtsraad zal voldaan zijn aan de opdracht om de locale overheid met toewijding te doen communiceren met de districtsbevolking. Om de bevolking optimaal te betrekken bij het *decentralisatieproces* zijn een aantal acties nodig (geweest) om beleid te kunnen maken, zoals:

- Een analyse in de districten - voor zover dat nog niet was gebeurd - om een beter inzicht te krijgen in onder andere de samenstelling van de bevolking in leeftijd, aantal inwoners, etniciteit, gender, wat hen dagelijks bezighoudt, concentratie gebieden, het aantal scholen, recreatiegebieden, de overheidsvoorzieningen, verschillende 'stakeholders' en bestaande participatie mechanismen.
- De huidige mate en vorm van bevolkingsparticipatie in samenwerking met alle 'stakeholders' bepalen hoe dit te intensiveren.
- Voordurende marketing van de beleidsalternatieven om in fasen alle belanghebbenden te informeren omtrent de doelen ervan en om de voordelen van decentralisatie aan de belanghebbenden kenbaar te maken. Ook moet het Districtsbestuur, middels informatiebijeenkomsten, discussieavonden, lezingen, buurtmeetings en andere manieren, met de bevolking, andere belanghebbenden communiceren over onder andere de ressortplannen, districtsbestuursplannen, meerjaren ontwikkelingsplannen, de besteding van de door de locale overheid gegenereerde middelen, het nemen van beslissingen over dienstverlening en over uitvoering van kapitaalsinvesteringswerken, gericht op de sociaal - economische ontwikkeling van het district (bijv. rehabilitatie van de wegen, ontwatering van woonwijken, verbeteren van vuilophaal en -verwerking) en discussies over hoe om te gaan met het milieu, over nieuwe initiatieven om op de behoeften van de burgers in te spelen.
- Trainen van alle belanghebbende actoren, alsook de DR's, RR's en de NGO's c.q. ressortbesturen om te werken vanuit het concept van decentralisatie, zoals bevolkingsparticipatie op diverse niveau's, openheid en transparantie
- Het operationaliseren van informatie centra en service balies voor de bevolking waar, onder andere, informatie van de overheid wordt verzameld en gedistribueerd naar de bevolking, waar de bevolking met vragen, problemen, ideeën terecht kan en waar alle informatie met betrekking tot het district beschikbaar is. Dit om de toegankelijkheid te vergroten en hun participatie in diverse activiteiten te bevorderen, alsook om investeerders voor het district aan te trekken.

³ Bevolkingsparticipatie en Communicatie in Info Document: " Financiële Decentralisatie en versterking van het Districtsbestuur in Suriname", een uitgave van de Project Preparation and Implementation Unit (PPIU) juli 2000.

⁴ Zie in dit document paragraaf over wettelijke grondslag bevolkingsparticipatie.

⁵ DLGP-I en II (2003- tot heden mrt 2012) hebben hierin verandering gebracht. Dit programma is er om o.a. de Wet Regionale Organen te operationaliseren door de districtscommissariaten te versterken, ook op het gebied van communicatie en participatie van de burger.

⁶ Zie paragraaf over decentralisatie in de context van het DLGP, en ook zoals de Regering het beoogt te realiseren via het Ontwikkelings Plan 2012-2014.

Met de uitvoering van het decentralisatieprogramma is gestreefd om op lokaal niveau intensiever, tezamen met de bevolking projecten voor te bereiden en uit te voeren. De bevolking moet vanaf het begin bij alles wat het district aangaat, betrokken zijn in het besluitvormingsproces. Zij moet zodanig geprikkeld worden dat zij zelf met initiatieven komt en aangeeft wat er in het district moet gebeuren. De bevolking moet niet overvallen worden met iets dat in hun buurt gebeurt, zonder op de hoogte te zijn gesteld en zonder inspraak te hebben gehad. Dit vereist openheid van de overheid. Om dit te bereiken, zijn de bestaande mechanismen van bevolkingsparticipatie aangepast en zijn de eerder genoemde acties uitgevoerd.

Deze vorm van participatie-representatie democratie (een grondwettelijk beginsel) versterkt de democratie in ons land, omdat, de burgers niet alleen om de vijf jaar middels stembusgang participeren om daarna te zitten wachten op de beloofde voorzieningen, maar day-to-day samen met het lokaal bestuur bezig zijn – op basis van partnerschap - met de verbetering van hun woon-en leefomstandigheden. DECENTRALISATIE is – naast programma's als armoedebestrijding, volkswoningbouwproject, stimuleren van participatie en facilitering van de jeugd- en vrouwenorganisaties in politieke en maatschappelijke ontwikkeling van het land– het PROGRAMMA bij uitstek, dat de democratie in een land helpt versterken en de belangen van het volk veilig stelt.

2. De lokale overheid

Van lokale overheid of regionale overheid is sprake als het district ingevolge art 174 van de GW beschikt over een Districtsbestuur⁷.

De burger moet goed op de hoogte zijn hoe de lokale overheid in elkaar zit. Dit betekent, dat de voorlichtingsdienst het organogram van het district uitgebreid aan de bevolking moet uitleggen.

De Toelichting⁸ leert ons het volgende: De Burgers (1) nemen in het organogram een voorname plaats in. De opgesomde taken en bevoegdheden van de Ressortraad (2), de Districtsraad (3), de Districts-Commissaris (4), het Districtsbestuur (6), zijn in overeenstemming met de Wet Regionale Organen (S.B. 1989 No. 44, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2005, no.28), de Interimregeling Financiële Decentralisatie (S.B. 2003 No. 33), de Districtsverordeningen, houdende vaststelling van regels met betrekking tot het instellen en beheren van het Districtsfonds (S.B. 2005 No's 87 t/m 91) en de diverse uitvoeringsregelingen van de Ministers van Regionale Ontwikkeling en Financiën.

De in het kader van de financiële decentralisatie ingevoerde Afdeling Districts Financiën en Planning (DFP) (7), het Districts Management Team (5), en het toevoegen van nieuwe taken m.b.t. voorlichting, communicatie en bevolkingsparticipatie aan de Afdeling Beheer der Bestuursressorten (10) zijn nieuw. Deze vernieuwingen vloeien voort uit de uitvoering van de implementatie van het IDB-project: "Decentralization and Local Government Strengthening Program" (DLGP).

De overige in het organogram vermelde afdelingen en diensten betreffen de reguliere taken van de bestuursdienst, die evenwel categorisch en structureel zijn geordend. Hiertoe behoren de taken tot de districtshuishouding, die voortvloeien uit de Wet Regionale Organen. Verdergaande aanpassingen van de organisatiestructuur zal plaatsvinden op basis van de herziening van de Wet Regionale Organen.

Het Districtsbestuur

Het Districtsbestuur is volgens de Grondwet en de Wet Regionale Organen het uitvoerend orgaan van het district, dat onderworpen is aan de controle van de Districtsraad. Het Districtsbestuur bestaat uit de Districtscommissaris (benoemd door de centrale overheid), die ambtshalve voorzitter en tevens lid is. De overige leden worden eveneens door de Regering benoemd en wel *één vertegenwoordiger per ministerie*, die bij voorkeur zijn/haar woonplaats in het district moet hebben.

De voornaamste taken van het Districtsbestuur is het uitoefenen van het dagelijks bestuur van het district. Het districtbestuur is verantwoording verschuldigd aan de DR. Het Districtsbestuur is bevoegd om districtsbesluiten te maken ter uitvoering van een districtsverordening of om algemene

---

⁷ De Grondwet spreekt van "vertegenwoordigers van de ministeries. De WRO en het Reglement van Orde van het Districtsbestuur spreken van ambtenaren, dus hebben iets anders van gemaakt, waardoor dit regionaal orgaan niet functioneert.

⁸ Zie beschikking van de Min v. R.O. d.d. 13-10-2006 no 6838 ter uitvoering van de Interimregeling S.B. 2003 no.

maatregelen te treffen met betrekking tot onderwerpen, die niet afdoende zijn geregeld, mits het niet behoort tot de bevoegdheid van de DR. Het Districtsbestuur dat onder contrôle staat van de DR oefent de volgende taken uit, die bij WRO zijn opgedragen:

- doet jaarlijks verslag aan de DR
- heeft de uitvoering van en het toezicht op de naleving van wetten, staatsbesluiten, resoluties en ministeriële beschikkingen
- handhaaft de openbare orde
- bereidt de opstelling van districts- en ressortplannen en voert deze na goedkeuring uit;
- beheert het Districtsfonds *en alle inkomsten en uitgaven die bij wet aan de Districts-Commissaris zijn opgedragen*, daarbij bijgestaan door de Districts-Administrateur (DA).

Voorts belast met: onderhoud/beheer, instandhouding en onderhoud van secundaire- en tertiaire wegenen bijbehorende bruggen, loosleidingen, vaarwateren, sluisen; andere voor de openbare dienst bestemde werken, de zorg voor bruikbaarheid en veiligheid van plan.

De overige in het organogram vermelde regionale organen, afdelingen en diensten.

De Burgers

De organisatiestructuur wordt opgehangen aan de burgers die zorgen voor de samenstelling van de ressortraden en de districtsraden middels rechtstreekse algemene, vrije en geheime verkiezingen. Het bestuursapparaat staat ten dienste van de burgers en heeft de burgers als de belangrijkste klanten. Het gaat immers om hun noden, behoeften en verwachtingen tegemoet te komen op een effectieve –en kostenbesparende manier, terwijl het beleid en de strategie van het bestuur erop gericht zijn de systemen en wijze van bestuursvoering steeds verder te verbeteren om in staat te zijn de burgers van het district diensten van goede kwaliteit te leveren.

De Ressortraad (RR)

De Ressortraad is het hoogste politiek bestuurlijk orgaan van een RESSORT.

De Ressortraad bestaat uit leden, gekozen uit algemene, geheime en vrije verkiezingen in de diverse ressorten van het district. De Ressortraad kiest uit zijn midden een Voorzitter.

De Ressortraad houdt toezicht op het door het Districtsbestuur in het ressort gevoerd dagelijks bestuur.

De Ressortraad maakt jaarlijks het ressortplan en de ressortbegroting op.

De Ressortraad bereidt in overleg met de Districtsraad openbare vergaderingen voor met betrekking tot het houden van hoorzittingen in het ressort, verbandhoudende met de goedkeuring van de door het Districtsbestuur opgestelde districtsbegroting.

De Regering kan bij staatsbesluit en de Districtsraad bij districtsverordening meer taken toe voegen aan de Ressortraden. Ook kan de Districtsraad bij verordening bepaalde taken, op het bestuur van de ressorten betrekking hebbende aan de Ressortraden overlaten.

De Districtsraad (DR)

De Districtsraad is het hoogste politiek-bestuurlijk orgaan van het DISTRICT en bestaat uit de Districtscommissaris, die ambtshalve voorzitter is, en indirect gekozen wordt uit de rechtstreeks gekozen ressortraden van het district tijdens de algemene, geheime en vrije verkiezingen.

De Districtscommissaris is geen lid van de Districtsraad. De Districtsraad kiest uit zijn midden een Vicevoorzitter.

De Districtsraad heeft regelgevende –en bestuurlijke bevoegdheden, keurt districtsplannen en districtsbegroting goed.

De Districtsraad oefent controle uit op het Districtsbestuur.

De Districtsraad is bevoegd bij districtsverordening de Ressortraden taken op te dragen met betrekking tot het beheer van het ressort.

De Districtscommissaris (DC)

De Districtscommissaris wordt benoemd door de Regering. Hij vertegenwoordigt de Regering in het district. Hij is verantwoording verschuldigd aan de Regering.

Hij is Voorzitter van de Districtsraad zonder evenwel stemrecht te hebben.

Hij is Voorzitter van het Districtsbestuur en voert de verordeningen, districtsbegroting en besluiten van de Districtsraad uit. Als zodanig is hij verantwoording verschuldigd aan de Districtsraad..

De Districtscommissaris is voorts ambtshalve Hulpofficier van Justitie. In deze hoedanigheid is hij onderworpen aan het gezag van de Procureur-Generaal.

Hij is ook ambtshalve Ambtenaar van de Burgerlijke Stand.

In zijn hoedanigheid van Hoofd van de Afdeling Districtsbestuur geeft hij leiding aan het bestuurs- apparaat in het district volgens de instructies en richtlijnen van het Ministerie van Regionale Ontwikkeling.

De Districtscommissaris neemt de Districts-Administrateur in dienst, na de Districtsraad te hebben gehoord, op basis van een arbeidsovereenkomst.

De Districtscommissaris ontleent als autonoom orgaan heel wat taken en bevoegdheden aan een veelheid van administratieve wetten.

In de uitoefening van zijn functie heeft hij/zij het bestuursapparaat te zijner beschikking.

District Management Team (DMT)

De Districtscommissaris is Voorzitter van het District Management Team en bestaat uit de diensthoofden van de afdelingen DFP, Administratieve Diensten, Civieltechnische Dienst, Beheer der Bestuursressorten en Milieuzaken, die lid zijn. De Districts-Administrateur is secretaris van het DMT en fungerend Voorzitter bij afwezigheid van de Voorzitter. Het DMT zorgt voor de voorbereiding en uitvoering van het beleid van het Districtsbestuur op de meest effectieve wijze door een evenwichtige coördinatie en geïntegreerde aanpak volgens de standaarden van modern management, behoorlijk en transparant bestuur

Het Districtsbestuur (DB)

Het Districtsbestuur is het uitvoerend orgaan van het district en is onderworpen aan de controle van de Districtsraad.

Het Districtsbestuur wordt benoemd door de centrale overheid.

Het bestaat uit de Districtscommissaris, die ambtshalve voorzitter en tevens lid is, en uit leden die de diverse ministeries in het district vertegenwoordigen, en door de Minister van Regionale Ontwikkeling benoemd op voordracht van de respectievelijke Ministers zijn benoemd.

Het Districtsbestuur voert plannen, begrotingen, besluiten van de Districtsraad en de door de centrale overheid opgedragen taken uit.

Het Ministerie van Regionale Ontwikkeling benoemt, ontslaat en schorst het personeel, dat ter beschikking is van het Districtsbestuur.

De Afdeling Districts Financiën en Planning (DFP)

De Districts-Administrateur is Hoofd van de nieuwe Afdeling Districts Financiën en Planning (DFP). Hij geeft leiding aan de planningsactiviteiten, het zelfstandig voeren van het begrotingsbeleid en financieel beheer, het innen, administreren en registreren van districtsinkomsten, ondersteunt het Districtsbestuur in het beheer van het Districtsfonds. Hij is er om de financiële positie van het district te versterken. De essentie van de Afdeling DFP, en dus ook van de Districts-Administrateur (DA) is, dat het niet alleen een sturende, faciliterende en controlerende, maar ook een initiërende, regulerende, analyserende en probleem - oplossende rol vervult naar het Districtsbestuur, de Districtsraad en de diensthoofden toe. Naast de DA die een functionele stafrelatie binnen de organisatie heeft, bestaat het DF P-personeel verder uit boekhoudkundige krachten en een kassier die met o.a. interne controlerende en uitvoerende taken belast zijn .

De Afdeling Administratieve Diensten (AD)

Hiertoe worden gerekend de reguliere administratieve diensten van het districtscommissariaat onder leiding van de Districts -Secretaris Binnendienst, zoals de algemene administratie, agenda en expeditie, archief en documentatie, vergunningen, domeinzaken, personele zaken, toezicht op de naleving van voorwaarden uit de diverse administratieve voorschriften, logistieke zaken, coördinatie en ondersteuning van diensten van de diverse ministeries en staatsorganen.

De Civieltechnische Dienst (CTD)

Deze Afdeling staat onder leiding van een Districts -Secretaris Buitendienst of een gekwalificeerde technisch geschoolde kracht. De werkzaamheden behoren tot de reguliere taken met betrekking tot o.a. beheer en exploitatie van de garage, werkplaats (onderhoud en exploitatie van voer -en vaartuigen), onderhoud van gebouwen en terreinen, zandwegen, bruggen, sluizen, dammen en dijken. Deze Afdeling is mede belast met het voorbereiden en uitvoeren van het meerjaren ontwikkelingsprogramma voor de ontwikkeling van bepaalde sectoren in het district w.o. de duurzame verbetering van alle zandwegen in het district, vuilophaal en verwerking, drinkwatervoorziening en openbare markten.

De Afdeling Beheer Bestuursressorten (BBR)

Deze Afdeling staat onder leiding van een Districts-Secretaris Buitendienst. Hij/zij geeft leiding aan de bestuurskantoren in de ressorten, die uitvoering geven aan de taken van het Districtsbestuur in de ressorten. Onder zijn/haar leiding houdt deze Afdeling zich beleidsmatig en strategisch voortdurend bezig met het beheer van het ressort, w.o. de goede functionering en bewaking van de infrastructuur en de verworvenheden t.b.v. de bevolkingsparticipatie, zoals het onderhouden van goede betrekkingen met de bevolkingsparticipatie structuren, het organiseren van openbare vergaderingen voor het houden van hoorzittingen in de diverse ressorten, het verzorgen van voorlichting en communicatie, het oprichten, inrichten en in standhouden van een Bevolkings Informatie Center (BIC) met als hoofddoel informatievoorziening naar de burger toe, het invoeren en beheren van de database, het mobiliseren van de burgers voor deelname in ontwikkelingsprojecten bij de toepassing van de districtsverordening voor verbeteringswerken, het ondersteunen van de verschillende diensten, waarbij de medewerking van de burgers zeer wenselijk wordt geacht.

De Afdeling Milieuzaken

Deze Afdeling staat onder leiding van een Districts-Secretaris Buitendienst. De taken zijn reguliere taken behorende tot de specifieke werkzaamheden van de bestuursdienst, zoals, milieu-inspectie, vuilophaal, onderhoud pleinen, plantsoenen en openbare ruimten, openbare toiletten, opruimen van kadavers, beheer van markten, beheer van openbare begraafplaatsen, toezicht op openbare gezondheid. Deze afdeling ondersteunt vooral de afdelingen Beheer Bestuursressorten op het gebied van milieuvoorlichting en met de afdeling Civieltechnische Dienst bij de uitoefening van de aldaar gestelde taken.

Het Kabinet van het Districtsbestuur

Hiertoe wordt gerekend het secretariaat van de Districts-Commissaris, dat ook de administratieve ondersteuning verleent aan het Districtsbestuur.

Het Secretariaat van de Districtsraad

Hiertoe wordt gerekend het dienstonderdeel, dat als griffie functioneert en administratieve ondersteuning geeft aan de Districtsraad. Deze dienst staat onder leiding van een door de in overleg met de Districtsraad door de Minister benoemde Secretaris.

3. Decentralisatie

De taak van het Districtsbestuur is om de bevolking bewust te maken van hetgeen decentralisatie van bestuur als een proces te bieden heeft. Om deze reden is deze paragraaf geschreven om het mee te nemen bij beleidsbepaling –uitvoering vanuit het concept van decentralisatie.

Decentralisatie in welke context?

Decentralisatie is nauw verbonden met het lokaal bestuur of institutionele versterking van plaatselijke overheden. Tegelijkertijd biedt het de mogelijkheid om de centrale overheid op een nieuwe manier te organiseren in relatie tot de gemeenschap door successievelijk de uitgangspunten van het traditionele centralisme aan te passen c.q. te hervormen. Tevens kan decentralisatie gezien worden als een instrument voor de centrale overheid door de districten als haar eigen werkmarm te

beschouwen ter uitvoering van (lagere)taken en of medebewindstaken van de centrale overheid(ministeries). Om de efficiency van de Centrale overheid te verhogen kan zodoende de centrale overheid successievelijk middels decentralisatie haar lagere of oneigenlijke taken afstoten en zich meer richten op zwaarwichtige nationale en internationale belangen.

Decentralisatie is een alternatief voor zelfbestuur, het volledig uitoefenen van participatieve democratie. De districten hebben in belangrijke mate politieke, financiële en administratieve autonomie. Het bevordert de efficiëntie in de relatie die overheid onderhoudt met verschillende delen van het land, omdat zij verplicht is onmiddellijk veranderingen tot stand te brengen en direct te reageren op de noden en behoeften van het volk.

Decentralisatie is een politiekadministratief model, dat een nauwere verbinding tussen de overheid en de burgers mogelijk maakt, waarbij invloedssferen van beide worden gerespecteerd en er een bredere, directe en voortdurende relatie tussen overheid en burgers wordt bevorderd.

Decentralisatie is een optie die de “civil society” de mogelijkheid biedt om de noodzakelijke dialoog tussen de overheid en de burgers tot stand te brengen, waarbij er nagestreefd wordt om “burgers de vaardigheden en verantwoordelijkheden terug te geven om hun eigen levensomstandigheden te verbeteren.” in samenwerking met de RR en de DR’s

Wat wil de Regering bereiken met decentralisatie?

- De *efficiency* van de overheid verhogen door middel van het versterken van de lokale overheden op het gebied van bestuursvoering, planning, administratie, financiën.
  - Institutionele versterking van de *onderlinge samenwerking* en het bevorderen van *efficiëntie* tussen de overheidsdiensten.
  - Betere verdeling van de taken, de fondsen en de overheidsuitgaven met de bedoeling dat de *kwaliteit van het leven van de burgers* wordt verbeterd.
  - Bevorderen van de *autonomie* en de democratische ontwikkeling van de districten.
  - Bijdragen aan een *transparante en efficiënte* overheid.
  - Besluitvorming met meer *inspraak* van de burgers.
  - Het bevorderen van “Public-Private Partnerschip
-
- Hiertoe is dringend vereist dat de DC samen met de gekozen RR’s en DR’s in alle sectoren, samen met de bevolking, ontwikkelingsplannen moet opstellen om het district tot bloei te brengen.
  - Niets mag hierbij onbenut te worden gelaten. Wij moeten elkaar inspireren en elkaar ondersteunen om samen dit land en vooral dit district tot grote hoogte te brengen.

Welke voordelen biedt decentralisatie?

- Het verhoogt de capaciteit en de snelheid om aan plaatselijke behoeften tegemoet te komen.
- Er worden mechanismen en ruimte geschapen die transparantie en verantwoordelijkheid van plaatselijke autoriteiten bevorderen.
- Het zorgt voor verbetering in het leveren van de belangrijkste basisdiensten van de overheid.
- Het bevordert burgerparticipatie bij de planning en management van ontwikkelingsprogramma’s, waardoor de duurzaamheid van deze programma’s wordt gegarandeerd.
- Overheidsop treden wordt integraler en beter gecoördineerd uitgevoerd, wat een betere manier is om conflicten op te lossen.
- Het belangrijkste economisch voordeel t.a.v. decentralisatie is dat zij efficiency in de voorziening van goederen en diensten vergroot door het toekennen van functies aan lagere overheden die verondersteld worden efficiënter te werken en meer te presteren dan de centrale overheid

4. Wettelijke grondslag voor burgerparticipatie en communicatie

De wettelijke grondslag ligt verankerd in de Grondwet (GW), de Wet Regionale Organen (WRO), de Interim-regeling Financiële Decentralisatie⁹, en het Ontwikkelingsplan (OP) 2012-2016, zoals hieronder beknopt aangegeven.

De democratische ordening van de Republiek Suriname, zegt art 139 van de GW, omvat op regionaal niveau lagere overheidsorganen (districtsraden, ressortraden en districtsbesturen), waarvan de functie, de organisatie, de bevoegdheden en de werkwijze in de Wet Regionale Organen (WRO) zijn geregeld, en wel, in overeenstemming met de beginselen van *participatie-democratie en decentralisatie van bestuur en regelgeving*. Art. 54 van de GW Lid i2 h draagt deze lagere overheid op om een communicatieproces naar het volk toe op te bouwen, in het belang van het publiekgericht maken van het bestuur en de deelname in het beleid”, en dit geldt als een basisprincipes voor de organisatie en de functionering van elk staatsorganen.

In art 50 geeft de WRO opdracht aan het Districtsbestuur:

- a) om de bevolking bij de opstelling van ressortplannen en districtsplannen te betrekken;
- b) om een communicatieproces naar het volk toe op te bouwen om het bestuur publiekgericht te maken, en voor het leveren van een bijdrage tot de opstelling van ressort -en districtsplannen;
- c) om voorzieningen te treffen in het ambtelijk apparaat ten behoeve van informatie, voorlichting en inspraak.

In art. 5 van de Interimregeling is voor het eerst in de Surinaamse wetgeving het houden van hoorzittingen verplicht voorgeschreven. Hierin is gergeld:

1. dat, onverminderd het ter zake bepaalde in art. 54 lid 1 van deWRO, de Districtsraad de districtsbegroting opstelt, nadat dit orgaan in een speciaal daarvoor bestemde openbare vergadering “*hoorzittingen*” omtrent de inhoud ervan heeft gehouden, en
2. dat het bijeenroepen van de vorenbedoelde openbare vergaderingen in overleg met de ressortraden van het district geschiedt.

Het Ontwikkelingsplan (OP) 2012-2016¹⁰ geeft op bladz 30 en 31 duidelijke richtlijnen en het gewicht dat de Regering eraan toekent.” Aan Decentralisatie van Bestuur zal de nodige aandacht worden besteed. Iedereen zal kunnen participeren in de ontwikkeling en op democratische wijze invloed en controle kunnen uitoefenen op het bestuur en beleid van het land en daarmee op inhoud en vormgeving van zijn eigen bestaan”, staat erin.

Voorts: “bij de decentralisatie binnen het district via de Ressortraad naar de wijk toe staat centraal het verbeteren van het functioneren van de lokale democratie en hiervoor is het wijkopbouworgaan het instrument bij uitstek. De bedoeling van een dergelijk orgaan is het verlenen van diensten aan personen en groepen van personen, die zich inzetten voor het woon- en leefklimaat in de wijk c.q. de buurt. In deze planperiode zal worden overgegaan tot het instellen van wijkopbouworganen in de respectieve districten”.

In een democratisch proces hebben ook de NGO’s een belangrijke rol. Het Bestuur dient voldoende beleidsaandacht aan de organisaties en hun respectieve vertegenwoordigingen te geven¹¹.

De participatie -democratie, volgens onze Grondwet komt pas tot zijn recht als de overheid, met name de lokale overheid structureel en duurzaam dit in het ambtelijk apparaat als permanente structuren opneemt, waarbij er sprake is van¹²:

- Inspraak (gelegenheid geven aan de burgers om opvattingen over overheidsbeleid aan de orde te stellen via informatie uitwisseling)
- Publiekgerichtheid v/d bestuursdienst
- Consultatie

⁹ S.B. 2003 No. 33

¹⁰ Goedgekeurd in DNA in december 2011

¹¹ Zie paragraaf over Ressortbesturen, die niets anders dan vertegenwoordigers zijn van alle NGO’s, CBO’s, Wijkorganisaties op ressortniveau.

¹² Zie paragraaf over “hoorzittingen”, BIC en Service Balies

- Informatie naar en communicatie met de bevolking

De Servicefunctie in huidige kent teveel drempels voor de burger. Inspraak en publieksgerichtheid v/h bestuursapparaat moet veel aandacht krijgen.

Er is pas sprake van openbaarheid van bestuur volgens het OP, als de burgers echt worden betrokken bij het verkrijgen van inzicht in het besluitvormingsproces met ruime toepassing van doorzichtigheid, toegankelijkheid en beïnvloedbaarheid van bestuurshandelen. De regionale organen, die in deze verantwoordelijk zijn voor burgerparticipatie en communicatie moeten de juiste mentaliteit van openheid, voorlichting en communicatie aan de dag leggen.

Het Ministerie van Regionale Ontwikkeling heeft met inzet van het DLGP¹³ ter ondersteuning van de regionale organen (districtsbestuur, districtsraad en de ressortraad) de bovenvermelde wettelijke regelingen op het gebied van bevolkingsparticipatie en communicatie operationeel gemaakt en in dit beleidsdocument de onderwerpen als burgerparticipatie, het communicatieproces en de vereiste voorzieningen voor informatie, voorlichting en inspraak structureel en duurzaam uitgewerkt met ruimschoots toepassing van de Informatie en Communicatie Technologie via de verbindingen tussen het Local Area Net Work en het DLGP Wide Area Net Work die ook andere ministeries kunnen verbinden in het kader van medebewind en integratie

Hierbij wordt benadrukt, dat het in deze gaat om 'ondersteunende diensten', die nieuw zijn om de bestaande regionale organen en de Districtscommissaris optimaal te doen functioneren bij hun taakuitoefening, met name, zoals door de WRO en het OP vereist.

5. Burgerparticipatie¹⁴

Op dit punt is de wet heel duidelijk. Art. 47 Lid 1 c draagt het Districtsbestuur als taak op ressort en districtsplannen voor te bereiden, op te stellen en uit te voeren. En hoe dit moet gebeuren - met betrokkenheid van de bevolking - is nader geregeld in de artikelen 50 e.v. van de WRO..

Dit document heet "**Burgerparticipatie Plan**". Het is een beleidsdocument, dat aangeeft welke maatregelen het Districtsbestuur moet nemen om bevolkingsparticipatie in bestuurlijke aangelegenheden van het district te garanderen¹⁵ of welke wettelijke en andere duurzame systemen, mechanismen, instituten, methodologie en structuren voor het Districtsbestuur beschikbaar zijn om de participatie van de burgers optimaal te garanderen?

Te denken valt aan participatie van de bevolking op diverse niveau's als het gaat om de stem van de burgers in de ressortplannen, districtsplannen, de districtsbegroting, het meerjaren districts strategische ontwikkelingsplan en bij uitvoeren van kapitaalinvesteringsprojecten, waarbij met de direct belanghebbenden een bijdrage wordt overeengekomen:

- de bij wet gegarandeerde structurele participatie van de burger, die meegenomen is in de wettelijke planning en begrotingscyclus; de bij wet opgedragen taak aan het Districtsbestuur om de bevolking bij de opstelling van de ressort –en districtsplannen te betrekken¹⁶;
- de bij wet verplicht voorgeschreven openbare vergaderingen, die de Ressortraden in de ressorten moeten houden om de burgers te horen bij de opstelling van de ressortplannen¹⁷; de bij wet voorgeschreven hoorzitting, die de Districtsraad tijdens een openbare vergadering

¹³ "Decentralization and Local Government Strengthening Program" binnen het Ministerie van Regionale Ontwikkeling

¹⁴ Enkele bronnen:

1. Trainingsmethodologie Bevolkingsparticipatie in Sipalwini: Rapport Bureau voor Dienstverlening aan NGO's, rapport in opdracht van DLGP-II, mei 2010.
2. Handleiding Bevolkingsparticipatie van Drs Henry Wesenhagen, in opdracht van DLGP-II: October 2010.
3. Evaluatie Onderzoek Bevolkingsparticipatie Para van Drs Natascha Neus, rapport in opdracht van DLGP: mei 2010.

¹⁵ Operating Regulations and Guidelines par 3.37. A Citizen Participation Plan (CPP) is a document that describes the measures that the district will undertake to ensure adequate citizen participation in the administration of the affairs of the district. Dus, min of meer ook wat art. 50 WRO eist, hetgeen aan het DLGP is opgedragen te realiseren.

¹⁶ Art. 50 Lid 1 a

¹⁷ Art. 5 Lid 2

moet houden, alvorens de Districtsbegroting op te stellen¹⁸de door het decentralisatieprogramma vereiste participatie van de burgers via een *Adviesgroep* bestaande uit vertegenwoordigers van de Ressortbesturen (NGO's en CBO's en Wijkbesturen)¹⁹ bij de opstelling van meerjaren Districts Strategische en Ontwikkelingsprogramma's (DSOP's) voor de *sociaal-economische ontwikkeling* van het district met in achtname van de richtlijnen van dit Beleidsplan.

- de door de (concept) "districtsverordening heffing op waardevermeerdering" vereiste participatie van direct belanghebbende wegens de door het district aangebrachte verbeteringen van openbaar nut ten aanzien van publieke zaken, die waardevermeerdering ten gevolge hebben.

5.1 De bij wet gegarandeerde structurele participatie van de burger, die meegenomen is in de wettelijke planning en begrotingscyclus.

De voorbereidingen van de ressort –en districtsplannen dienen conform de vastgestelde planning en begrotingscyclus in het BFB-Handboek te verlopen. Hierbij volgen het ministerie en de districten – vooralsnog - de planning en begrotingscyclus met de daarbij vastgestelde wettelijke termijnen, die parallel lopen met die van de centrale overheid.

Het voortraject:

Gedurende de maanden oktober tot en met december (deze 3 maanden zijn zeer cruciaal). Het Districtsbestuur dient deze periode te benutten om 4 documenten voor te bereiden (i) het Districts Jaarplan voor het komende jaar, (ii) het concept ressortplan voor het jaar daarop volgend, (iii) het district Realisatieplan van het aflopende dienstjaar en (iv) het concept plan voor het houden van de ressortsgewijze hoorzittingen.

- **Het Districts Jaarplan.** Als eenmaal de President de staatsbegroting en het Nationaal JaarPlan in DNA op 1 oktober heeft ingediend, zijn alle plannen en projecten in de diverse ministeriële begrotingen, alsook de hoogte van de bedragen bekend; het DB/DR kan in concept het Districts Jaarplan opstellen en na goedkeuring van de staatsbegroting in DNA vaststellen;
- **(ii) het concept Ressortplan.** De DC schrijft alle ressortbesturen aan om middels het Project Profiel Format (PPF) hun bijdrage te leveren voor het concept ressortplan (oktober). In november stuurt de DC het concept ressortplan naar de ressortraad (RR), die het integreert in hun ressortplan, dat tijdens de hoorzitting wordt behandeld.
- **het Districts Realisatieplan van het aflopende dienstjaar.** Het DB maakt dit Jaarplan op aan de hand van de realisatiecijfers van het aflopende jaar. Dit document is ook nodig tijdens de hoorzitting om aan te geven wat in het afgelopen jaar is gerealiseerd.
- **het concept plan voor het houden van de ressortsgewijze hoorzittingen.** Het DB maakt in nauw samenwerking met de ressortraad een plan / schema op van de te houden ressortvergaderingen met een uitgebreid voorlichtingsplan.

De burgers participeren in de wettelijke planning en begrotings cyclus van de lokale overheid, Zoals hieronder in een tabel aangegeven.

---

¹⁸ Art. 5 Lid 1 Interimregeling Fin Dec

¹⁹ ORG 3.42-3.47: Advisory Council for Citizen Participation The District Administrator leads and coordinates the creation of the District Development Plan under the authority of the District Council and with (technical) assistance from the Advisory Council for Citizen Participation

Tabel planning en begrotings cyclus volgens het Handboek Begroting en Financieel Beheer (BFB-Handboek)

Periode	Activiteit
Nov/Dec	Opstellen Jaarplan voor het komende Jaar en voorbereiden van hoorzittingen per district per ressort.
Jan/Febr	RR's stellen Ressortplannen op via hoorzittingen en dienen deze in bij de DR (ondersteuning DB, BP'cie, BIC).
Maart	DR stelt Districtsplan op en dient in via RO aan Directeur Planbureau voor verwerking in het Jaarplan van de Regering.
April	RR stelt Ressorbegroting op en dient in bij de DR.
Mei	DR stelt Districtsbegroting op en dient in bij Minister R.O. (zowel voor autonome taken als medebewindstaken, en overige verzorgingsgebieden van de div ministeries).
Juni	Minister Ro dient de Districtsbegrotingen in bij Ministerie van Financiën
Juli-Aug	MinFin/MinRo overleggen met diverse ministers voor het opbrengen van middelen voor de financiering van projecten in hun begroting.
Sept	MinFin stelt de Staatsbegroting in overleg met overige ministeries samen.
Oktober	MinFin dient de Staatsbegroting en het Jaarplan in bij DNA
Periode	Activiteit
Nov/Dec	Begrotingsbehandeling in de DNA
December	DB stelt het Jaarplan samen op basis van de goedgekeurde Staatsbegroting op. Min. RO financiert autonome taken en overige ministeries - v.z.v. rekening gekouden met de districtsvoorstellen - financieren medebewindstaken, en overige projecten.
Januari	Districten ontvangen op basis van ingediende bestedingsplannen per kwartaal in contanten hun middelen uit de begroting van RO. Daarnaast storten de Districten de ontvangsten uit Huurwaardebelasting, Vermakelijkheidsbelasting en niet-belastingmiddelen in het districtsfonds, zoals bepaald in art 4 van de Interimregeling. Moet BFM Handboek gewijzigd worden. Voor dit document niet relevant

De methodologie voor Participatieve Ressort- en Districtsplannen²⁰

Het bevolkingsparticipatie vraagstuk dient het DB goed te beheersen. Daarbij is nodig bewust te zijn van de sleutelvraag. Hoe daarmee om te gaan. De sterke kanten, die steeds verder ontwikkeld moeten worden. De zwakke kanten, die steeds versterkt moeten worden. De randvoorwaarden die in de gaten moeten worden gehouden voor het garanderen van duurzame burgerparticipatie.

Zorgpunt:

- Geld is schaars, niet alles kan uitgevoerd worden;
  - Concrete resultaten presenteren, opdat het geloof van de burgers en andere stakeholders in het proces niet geschaad wordt;
  - Resultaten van bepaalde projecten zijn pas op langer termijn zichtbaar;
- Dus: Prioriteren is noodzakelijk!!!

Bij prioritering worden de volgende richtlijnen geïndiceerd:

- Naam van het project;
- Korte beschrijving;
- Locatie;
- Projectdoelen;
- Verwachte resultaten;
- Informatie over directe en indirecte voordelen;
- Geschatte projectbudget;
- Geschatte duur/looptijd;
- Eenvoudige SWOT analyse;
- Projectprofielen als tools/handleiding bij prioritering van projecten;

De beste ervaring bij het stellen van prioriteiten is opgedaan tijdens de uitvoering van de wegenbestratingsprojecten en de ontwateringsprojecten in de achtergestelde woongebieden van de gecertificeerde districten. Hierbij bleek van belang te zijn om de criteria volgens artikel 1 van WRO vooraf op te stellen, de bevolkingsparticipatiestructuren van juiste formatie te voorzien en hen volgens een scorelijst te laten scoren. De burgers werken mee, mits ze er van overtuigd zijn, dat ze volgens vooraf vastgestelde planning ook aan de beurt komen.

Voor het vaststellen van het sociaal-economisch standaard van een ressort of district gelden de criteria van artikel 1 van WRO.

Het geheel van beleidsopties ten behoeve van de sociaal-economische ontwikkeling van een district zien te bereiken met de realisatie van inhoudelijke voorzieningen m.b.t.:

- natuurlijk milieu en woon –en leefklimaat;
- civieltechnische infrastructuur
- agrarische en industriële infrastructuur
- nutsbedrijven;
- onderwijs, cultuur en sport;
- medische en sociale zorg;
- andere bij resolutie aan te geven onderwerpen.

Overige criteria van prioritering voor het samenstellen van de scorelijst.

- Projectplafond (maximaal \$\$/project) obv van beschikbaarheid fondsen per district;
- Prioriteit voor projecten die binnen 1 jaar geïmplementeerd kunnen worden;
- Prioriteit die een groter # families tegelijk bevoordelen;
- Prioriteit voor projecten die frequenter zijn geïdentificeerd;
- Prioriteit voor projecten die inkomsten genereren en economische weerbaarheid verhogen;
- Prioriteit voor projecten die een grotere onderlinge afstand vertonen in het ressort (spreiding);
- Prioriteit voor projecten in “prioriteitssectoren” ;
- Prioriteit voor projecten die gender equality en jeugdontwikkeling bevorderen;
- Prioriteit voor projecten met geen of minimale milieu impact;

Belangrijke randvoorwaarden voor duurzaamheid van burgerparticipatie

- Participatie moet universeel en progressief zijn: sympatisanten van alle politieke partijen, productiesectoren, leeftijdsgroepen, gender, sociale groepen etc.;
- Participatie moet permanent zijn, en niet cyclisch;
- Methodologie moet voldoende flexibel zijn voor aanpassing aan lokale omstandigheden en innovatie;
- Planning moet in een breder verband beschouwd worden: local strategic planning;
- Normatieve en institutionele mechanismen ter garanderen van transparantie en accountability in de bestedingen;
- Informatie is essentieel: burgerij moet ten alle tijde vrije toegang hebben tot actuele en betrouwbare publieke informatie (Info Centra, Internet);
- Institutionele versterking noodzakelijk: lokale overheden moeten over capabele en goed getrainde technische teams beschikken;
- Financiële middelen moeten voldoende zijn: (1) overdrachten zijdens centrale overheid en (2) lokaal gegenereerde inkomsten;
- NGO’s versterken en betrekken in voorlichting, vorming en training van de burgerij, procesmonitoring;
- BIC en BO kantoren versterken en betrekken in voorlichting, vorming en training van de burgerij, procesmonitoring;

5.2 Het Districtsbestuur betreft burgers uit het middenveld bij de opstelling van ressortplan

Het DB moet in concept een ressortplan voorbereiden²¹. Hierbij maakt het DB gebruik van het digitaal bestand in het systeem van het Bevolkings Informatie Center (BIC), waarin per ressort - volgens een vast vooraf ontworpen formulier - besturen van alle gemeenschapsorganisaties, NGO's, ondernemersorganisaties, welzijns- en liefdadigheidsgroepen, kortom besturen van alle organisaties van het zgn middenveld, zijn geregistreerd. Ieder jaar in de maand oktober stuurt de DC een Project Profiel Format (PPF) voor de ressortbesturen om hun bijdrage te leveren aan het concept-ressortplan, dat uiteindelijk wordt doorgeleid naar de Ressortraden voor verdere behandeling tijdens de hoorzitting.

5.3 De Ressortraad hoort burgers per ressort bij het opstellen van ressortplan

De Ressortraad is verantwoordelijk om ressortplan op te stellen²². Uiterlijk begin januari houden de Ressortraden per ressort hoorzittingen om te komen tot de opstelling van de ressortplannen

Per ressort worden de behoeften, noden en de prioriteiten van de burgers opgenomen, waarbij duidelijk over en weer wordt aangegeven wat de centrale overheid van de burgers verwacht en wat de burgers van de centrale overheid verwacht, uiteraard met de nodige toelichting en voorlichting. De agenda van de Hoorzitting bestaat uit: (i) Uitleg geven over Realisatieplan van het afgelopen begrotingsjaar, (ii) Uitleg geven over de uitvoering van het Jaarplan in het lopende begrotingsjaar en (iii) het horen van de burgers over de opstelling van het ressortplan voor het volgende begrotingsjaar. De opgestelde ressortplannen worden doorgeleid naar de Districtsraad voor verdere behandeling²³.

5.4 De Districtsraad hoort burgers tijdens openbare vergadering bij opstellen van districtsbegroting

De Districtsraad is verantwoordelijk voor de opstelling van de districtsbegroting²⁴. Ook de districtsbegroting dient draagvlak onder het volk te hebben. Uiterlijk eind april presenteren de ressortraden hun ressortbegrotingen aan de DR die, rekeninghoudende hiermede, de districtsbegroting opstelt, nadat er een hoorzitting is gehouden tijdens een openbare zitting van de DR, waarop de concept-districtsbegroting in behandeling wordt genomen²⁵.

5.5 Het Districtsbestuur betreft burgers uit het middenveld bij het opstellen van het meerjaren Districts Strategisch en Ontwikkelings Plan (DSOP)²⁶ gericht op de sociaal-economische ontwikkeling van het district.

Om de vijf jaar²⁷ moet het DB ervoor zorgen dat er tijdig een Districts Strategisch en Ontwikkelings Plan (DSOP) wordt opgesteld voor de duurzame sociaal-economische ontwikkeling van het district. Daarbij neemt het DB de volgende richtlijnen in acht:

(a) Het DSOP²⁸ beschrijft de korte -, middenlange –en lange termijn doelen en omvat het financieringsplaatje met een duidelijke inkomensprojectie. De leiding is in handen van de DA, onder

---

²¹ Art. 47 Lid 1 c

²² Art. 51 Lid 1

²³ Aanbevolen wordt om de RR's te instrueren om geen wensenlijst in te dienen, maar in een PPF duidelijk omschreven projecten met veelheid van informatie. Dit maakt het opstellen van de Districtsplannen –en begrotingen, alsook de behandeling door het Min van R.O., de Min v Financiën en het Planbureau gemakkelijker

²⁴ Art. 52 Lid 1

²⁵ Art. 5 van de Interimregeling Financiële Decentralisatie. De openbare vergadering staat onder leiding van de DC (Voorzitter van de DR), bijgewoond door de DR-leden, Leden van Districtsbestuur, Leden van Ressortraden en door publiek. Zie ook het Reglement van Orde van de DR.

²⁶ ORG 3.42-3.47 – wat het DSOP moet inhouden en hoe er tewerk moet worden gegaan.

²⁷ Art. 52 Lid 2 bepaalt dat het Districtsplan moet passen binnen het nationaal Meerjaren ontwikkelingsplan. Dit veronderstelt dat het district ook steeds over een Meerjaren Ontwikkelingsplan beschikt.

²⁸ ORG 3.42 "A District Strategic Development Plan (DDP) is a document that describes the district's short-term, medium-term and long-term development objectives. The plan includes financial projections with estimated costs and income. The District Administrator leads and coordinates the creation of the DDP under the authority of the District Council and with (technical) assistance from the Advisory Council for Citizen Participation", and consultants.

verantwoordelijkheid van de DR en ondersteund door een Adviesgroep Burgerparticipatie uit de Ressortbesturen, eventueel bijgestaan door externe experts.

(b) Het DSOP-team moet verplicht de burgers horen door het raadplegen van de ressortbesturen en de burgers per ressort via hoorzittingen, georganiseerd door de RR's.

(c) Rekening moet worden gehouden met de volgende vereiste stappen: (a) identificeren van strategische doelgroepen, (b) houden van workshops met alle stakeholders, (c) formuleren van de visie en de missie van het district, (d) identificeren en prioritering van issues gerelateerd aan de visie en de missie, (e) het opstellen van een capital investment program in de context van het strategisch plan rekeninghoudende met de sociaal-economische ontwikkeling van het district, (f) de goedkeuring van het capital investment plan.

(d) Aanbevolen wordt om vooraf een 'discussion paper' door de DA te laten opstellen, inhoudende: (a) de brandende vraagstukken van het district, (b) een overzicht van de huidige en toekomstige financiële positie van het district, (c) voorstellen en aanbevelingen, (d) externe experts te betrekken.

(e) zorg voor draagvlak bij diverse ministeries

5.6 Het Districtsbestuur betreft burgers ingevolge de (concept) Verordening Heffing op Waardevermeerdering²⁹ volgens het model van Burgerparticipatieve Begroting

Artikel 7 van de (concept) Algemene Wet Districtsbelastingen (S.B.....no..) ³⁰ biedt de districten de mogelijkheid om bij districtsverordening de heffing op waardevermeerdering in te voeren, te heffen en in te vorderen. De heffing op waardevermeerdering is een bestemmingsheffing. Dat betekent dat met de opbrengst ervan de kosten van de betreffende voorzieningen worden gefinancierd. Met deze districtsverordening wordt beoogd een billijke bijdrage van belanghebbenden in de kosten van aanleg van voorzieningen waar zij bij uitstek door waardevermeerdering een voordeel van genieten.

Reeds in een vroeg stadium van voorbereiding van een project in de zin van dit artikel zal het Districtsbestuur hoorzittingen moeten houden met de belanghebbenden om via deze vorm van participatie verzekerd te zijn van hun bijdrage. Eenmaal het Districtsbestuur tot overeenstemming zal zijn gekomen dan geldt de overeengekomen bijdrage als een "soort belasting", die ook als zodanig kan worden geïnd ter mede financiering van het project.

Wat is Burgerparticipatieve Begroting?³¹

Het is een proces van democratie en bevolkingsparticipatie, door middel waarvan de bevolking, via een reeks van vergaderingen/hoorzittingen, een planning maakt van de investeringen die jaarlijks zullen worden gedaan door het districtsbestuur, waarop het bestuur controle uitoefent op de uitvoering van de projecten en de bouwwerken en daarbij vooral let op de kwaliteit en de gemaakte kosten.

De Participatieve Begroting is afhankelijk van de fondsen, die de centrale overheid uit de Staatsbegroting via het "Districts Egalisatie Fonds" (DEF) op basis van een nog aan te nemen wet financiële verhouding tussen de staat en de districten met toepassing van een bepaalde formule ter beschikking van het district zal stellen. Deze middelen dienen te worden bestemd voor kapitale investeringen met duurzame karakter. Deze projecten die leiden tot waardevermeerdering van de

---

²⁹ DISTRICTSVERORDENING van .....,houdende vaststelling van regels betreffende de heffing en invordering van de heffing op waardevermeerdering ("Verordening heffing op waardevermeerdering in District X")

³⁰ Zowel deze conceptwet als de concept Verordening Waardevermeerdering zijn in 2008 via het Ministerie van RO bij de R.v.M ingediend voor goedkeuring. De DR's hebben belang bij de goedkeuring door hun invloed te bespoedigen.

³¹ De volledige uitwerking van deze methode is te vinden in DE BUNDEL DECENTRALISATIE EN BURGERPARTICIPATIE, November 2006, samengesteld onder verantwoordelijkheid van DLGP-I.

particuliere gronden/gebouwen worden met bijdrage van de burgers, uit het Districtsfonds en met financiering uit het Districts Egalisatie Fonds, worden uitgevoerd.³²

6. Het Communicatieproces en de voorzieningen in het ambtelijk (districts) apparaat m.b.t. informatie, voorlichting en inspraak

Hoe aan de wettelijke eis van het communicatieproces moet worden voldaan, is nergens nader in beleidsinstructies bepaald. **Dit beleidsdocument is dan ook het enige document waarin dit is geregeld vanuit het concept van decentralisatie, zoals hierboven reeds opgemerkt.** Hier zijn de nieuwe ingevoerde mechanismen beschreven, die de transparantie van bestuur en de verantwoordelijkheid van het Districtsbestuur naar de burgers toe moet bevorderen. De DC, het DB de DR en de RR leden, DA's en stafpersoneel moeten goed vertrouwd zijn met de ICT-communicatiemethoden(e-government), de technieken en de structuren, zoals de openbare hoorzittingen, discussiegroepen (forums), informatiecentra voor de bevolking, openbare bekendmakingen, onderzoek en opiniepeiling, doelgroepen, burgeradviescomitee's, persberichten, coördinatie met niet-gouvernementele organisaties (NGO's), publicaties en nieuwsbrieven. Het decentralisatieprogramma heeft het in artikel 50 WRO voorgeschreven communicatieproces en de daarbij vereiste nodige voorzieningen op het districtscommissariaat uitgewerkt, zoals hieronder aangegeven.

6.1 Informatie Technologie en Communicatie

De Grondwet geeft in de artt 159-175 aan hoe belangrijk het is om uitvoering te geven aan een transparante en efficiënte overheid. In het Regeerakkoord is opgenomen "de versnelde en bredere toepassing van Informatie en Communicatie Technologie binnen de publieke sector (e-government), het verhogen van de toegankelijkheid tot de ICT voorzieningen tot de gehele surinaamse samenleving. Bij de uitvoering hiervan is nodig uit te gaan van de definitie van de OAS van e-government: gebruik ICT om de relatie met burgers, bedrijfsleven en tussen overheden te verbeteren.

- betere en snellere dienstverlening aan burgers;
- betere toegang van burgers tot overheidsinformatie;
- betere relatie met het bedrijfsleven;
- betere relatie tussen lokale overheden en de centrale overheid.

Om aan het bovenstaande te voldoen heeft het Ministerie van Regionale Ontwikkeling via DLGP de nodige investeringen gedaan in het opzetten van het Wide Area Net Work (WAN). Alle districtscommissariaten en ook het Ministerie van Regionale Ontwikkeling zijn op het WAN aangesloten. Hierdoor is mogelijk dat de districtscommissariaten efficiënter en effectiever functioneren zowel intern als ook naar de samenleving toe:

- alle financiële afdelingen zijn in een moderne software opgenomen en verbonden met WAN;
- een centraal agenda systeem wordt successievelijk operationeel, terwijl de districten toegang krijgen tot het Data Management systeem (DMS) van het Ministerie van Regionale Ontwikkeling;
- successievelijk komen op de commissariaten en de BO-kantoren service balies met eigen service desk service software (vragen en klachtenregistratie voor optimale service aan de burgers;
- een moderne database is op elk BIC operationeel voor optimale service aan de bevolking;
- Op bepaalde commissariaten zal er een loket van de Belastingdienst worden opgezet. Dat houdt in dat burgers de belastingmiddelen die het district toebehoren, bij de DFP's kunnen voldoen, en dat de registratie plaatsvindt in de financiële administratie van DFP en tevens rechtstreeks wordt verwerkt in het systeem van de Belastingdienst. Het belastingloket kan ook worden gebruikt om alle transacties te doen, waarvoor een burger nu nog naar de Belastingdienst in Paramaribo moet afreizen. De kassafunctie van de centrale belastingdienst zal lokaal worden gedigitaliseerd.
- de districten krijgen toegang tot GLIS
- Via een te sluiten overeenkomst tussen de Districtscommissaris en de directeur van GLIS zal uw district toegang hebben tot de database van dit instituut, waardoor het MI-GLIS de volgende kadastrale perceel informatie digitaal verstrekt, bij voorkeur via de webservice van het MI-GLIS:

---

³² Voor het zover is moet naast de goedkeuring afgewacht worden van de concept-wet districtsbelastingen en de concept-Verordening Heffing op Waardevermeerdering, ook de goedkeuring van de concept-wet Financiële Verhoudingen tussen de Staat en de Districten..

perceel ID, perceel adres, perceel grootte, klapperwaarde van de grond, naam rechthebbende, rechthebbende (indien beschikbaar), geschatte oppervlakte bebouwing, laatste transactiewaarde (indien beschikbaar), onder toevoeging van een digitale kaart voor de visualisatie van de percelen. Hieraan zullen de burgers maximaal profijt hebben.

- het Inter-districten Samenwerkingsverband wordt operationeel;
  - Via een gemeenschappelijke Web Portaal wordt bepaalde informatie vrijgegeven waar de burger rechtstreek voor informatie terecht kan.

Aansluiten van andere ministeries die in het district opereren tot het systeem

6.2 Het Burger Informatie Centrum (BIC)

Het Bevolkings Informatie Centrum (BIC) *in nauw verbondenheid met een goed getrainde service balie* (zie 2.2.) is een nieuw opgezette structuur, die het communicatieproces tussen het lokaal bestuur en de burger gestalte geeft. Een BIC verschaft informatie over organen en diensten op de verschillende niveau's van de overheid waardoor het makkelijker is voor burgers om op één plaats toegang te hebben tot de informatie die ze wensen.

Vanwege de aard van de werkzaamheden gericht op interne en externe netwerken valt deze unit rechtstreeks onder de Districtscommissaris. De dagelijkse leiding is evenwel bij de Districtssecretaris Administratieve Diensten.

Doel:

Het BIC - met de vooruitgeschoven service balie - (2.2.) is gevestigd op het districtcommissariaat. In de nabije toekomst komen er ook service balies op de kantoren van de bestuursopzichters. Het DB is vrij om ook op drukke punten in het district service balies te vestigen, die gelinkt zijn met het BIC op het commissariaat.

Waarvoor is het BIC?

- om burgers te informeren over hun lokale overheid;
- om oplossingen te bewerkstelligen voor problemen die burgers hebben om toegang te krijgen tot overheidsdiensten en
- om als centrum te fungeren voor klachten en ideeën van burgers.

Wat zijn de taken van het BIC?

Het BIC biedt via haar service balies informatie over:

- lokale overheid, andere overheidsniveaus en openbare diensten;
- activiteiten van DR en RR en openbare vergaderingen van deze organen;
- NGO's, gezondheidszorg, scholen, nationale and internationale onderwijsmogelijkheden, gezondheidsdiensten, clubs en andere organisaties en speciale evenementen – en nog veel meer;
- lijsten van namen van lokale leidinggevenden bij de overheid, DR en RR leden;
- openbare vergaderingen;
- begrotingen;
- openbare nutsvoorzieningen;
- wetten, regels aangenomen door lokale raden en andere openbare diensten;
- procedures voor het verkrijgen van vergunningen.

Bemensing:

Het personeel van het BIC bestaat uit een Coördinator, een sub-Coördinator, data en communicatie medewerker, front office medewerker en administratief medewerker. De taken van de medewerkers zijn vervat in een document taakomschrijving Burger Informatie Centrum.

Hoofdtaken van het BIC (op districts niveau):

- Onderzoek naar en organiseren van een complete databank van Districtsoverheid, NGO's, andere stakeholders en sleutelfiguren.

- Alle mogelijke informatie beschikbaar hebben/toegankelijk maken voor de bevolking van het district en doorgeleiden naar alle BO kantoren zodat de burgers in hun eigen omgeving terecht kunnen voor info en diensten;
- Zowel verbaal als in geschrift communiceren met de bevolking inzake bovengenoemde onderwerpen.
- Ontvangen van klachten en verzoeken omtrent diensten en voorzien in een doorgeleiding hiervan via een goedgekeurd planningsstelsel.
- Onderhouden van pro-actieve relaties met lokale NGO's, sleutelfiguren en organisaties die diensten verlenen aan de samenleving om de informatie up-to-date te houden en het integreren en operationeel houden van het BIC in de samenleving.
- Onderhouden van goede relaties met alle lokale media ter ondersteuning in het promoten van de districts programma's en evenementen.
- Het assisteren van de samenleving bij het voorbereiden van vergaderingen, lokale forums, buurtgroepen, etc.
- Het assisteren van de districts staf in het verschaffen van actuele informatie aan de bevolking, z.a. wegomlegging, nieuwe of afgelaste diensten.
- Het creëren en uitvoeren van een variëteit aan activiteiten die zullen voorzien in de on-going integratie van het BIC.
- Voorbereiden van statistische rapporten ten behoeve van het Districtsbestuur en de Districtsraad.
- Andere taken, zoals die zullen worden ontwikkeld binnen de districten m.b.t. communicatie ontwikkelingen.

Afhankelijk van de grootte van het BIC en van het volume van de werkzaamheden is er een Sub - Coördinator die assisteert bij de uitvoering van bovengenoemde taken en vervangt de Coördinator bij diens afwezigheid. De Sub-Coördinator rapporteert rechtstreeks aan de Coördinator.

6.3 De Service Balie

De Service Balie is in de ontvangsthal van het Commissariaat³³ waar burgers (i) een goede en waardige ontvangst krijgen, (ii) afspraken krijgen met andere diensten binnen de lokale en centrale overheid voor doorverwijzing onder aanbieding van een informatieformulier met gegevens van de persoon, onderwerp/vraagstuk, de afspraak, de persoon met wie de afspraak is gemaakt, enz, (iv) informatie krijgen over procedures m.b.t. zaken waar het commissariaat over gaat door formulieren en documenten c.q. wetgeving tegen een geringe vergoeding beschikbaar te stellen. Hiermee zal het gewenste mechanisme voor reactie op vragen, klachten en oplossingen voor problemen van de bevolking een feit zijn³⁴.

Het personeel van de Service Balie valt rechtstreeks onder de Districtssecretaris administratieve Diensten.

De DLGP Unit Informatie & Communicatie Technologie (ICT) heeft een open source softwarepakket geselecteerd, waarmee via de service desks in de districten de dienstverlening naar de burgers toe sterk kan worden verbeterd. Het pakket biedt de mogelijkheid dat baliepersoneel (front-Office) vragen en klachten van burgers in de software registreert en toewijst aan een functionaris binnen het commissariaat (back-office). Aan elke vraag of klacht kan een tijdsduur worden verbonden waarbinnen het moet zijn aangepakt; als deze tijdsduur wordt overschreden, krijgt de service desk manager hiervan een melding. Zodoende kan ervoor worden gezorgd dat klachten en vragen reeds binnen zeer korte tijd kunnen worden behandeld.

De processen vanaf het moment van aanmelding van de burger bij de service balie lopen als volgt:

- eerste ontvangst van klant geschiedt bij service balie via intakeformulier (NAW gegevens), klant wordt ook geregistreerd in agendaboek;

³³ Zoals in paragraaf over BIC opgemerkt: In de nabije toekomst komen er ook service balies op de kantoren van de bestuursopzichters. Het DB is vrij om ook op drukke punten in het district service balies te vestigen, die gelinkt zijn met het BIC op het commissariaat.

³⁴ Zie bladzijde 1 van dit document, eerste alinea van Burgerparticipatie en Communicatie.

- klant wordt doorverwezen naar afd. Agenda en neemt intakeformulier mee;
- Agenda behandelt klant, vult intakeformulier verder in en voert in de software in, terwijl de klant wacht (agenda is dus gelijk ook data entry);
- na invoeren krijgt de klant als bewijsstuk een print van de registratie (of anders een carbon copy van het formulier);
- als het ging om indienen van een stuk of vraag/klacht, is de klant hiermee afgehandeld;
- als het noodzakelijk is de klant door te verwijzen naar de back-office, maakt agenda telefonisch contact en verwijst de klant door;
- back-office kan gelijk in de software het ingevoerde formulier bekijken en de nodige te nemen stappen daarin bijvoegen.

6.4 Het instituut van de Hoorzittingen

Openbare hoorzitting is een *methode*

- van *communicatie* met de burgers;
- van *inspraak* van individuele burgers in plannen en besluiten van het lokaal bestuur en van mee helpen in het bepalen van prioriteiten
- van *participatie* om input vanuit de gemiddelde burger te verkrijgen, als het gaat om zaken waar de gehele gemeenschap of een speciale belangengroep / NGO belang bij heeft, meer nog om tot partnerschap te geraken voor het dragen van gezamenlijke verantwoordelijkheden *met betrekking tot goed bestuur en opbouw van het district.*

Er zijn twee momenten waarvoor de wet hoorzittingen verplicht heeft voorgeschreven.

(i) De Ressortraden houden volgens de planning en begrotings cyclus (par 1.1) en ingevolge art 5 Lid 2 van de Interimregeling in de maand januari openbare vergaderingen om de burgers te informeren over hetgeen in het afgelopen jaar is gerealiseerd, wat in het lopende nieuwe jaar zal worden gerealiseerd en om de burgers te horen over het door de ressortraad voorbereid *ressortplan* voor het volgende begrotingsjaar; deze drie zaken maken deel uit van de agenda van zo'n hoorzitting.

(ii) De Districtsraad houdt volgens de planning en begrotings cyclus (par. 1.1) en ingevolge artikel 5 Lid 1 van de Interimregeling een openbare vergadering om de burgers te horen in de *concept-districtsbegroting*, alvorens deze definitief op te stellen en door te geleiden naar de Minister van Regionale Ontwikkeling.

Ad (i) Hoorzittingen gehouden tijdens de openbare vergadering in de ressorten
Wie participeren?

- De Districts-Commissaris, overige Leden van het Districts Management Team
- De leden van de Districtsraad
- De Leden van het Districtsbestuur
- De burgers van het ressort, individueel, vanaf de leeftijd van 16 jaar;
- De georganiseerde burgers via de besturen van hun organisaties (Ressortbesturen)
- Het private sector c.q. het bedrijfsleven
- Het Traditioneel Gezag via hun traditionele structuren
- Overige belanghebbenden

De uitvoering

Hieronder volgen enkele van deze regels:

- Het Districtsbestuur (DB) roept met inzet van het BIC burgers op via de (sociale) media of anderszins, zoals huis aan huis flyers, via scholen, soundtruck, aanplakkingen, radiospots met een duidelijke agenda: wat behandeld wordt, wanneer, waar en hoe laat de hoorzitting gehouden wordt, en wie het organiseert;

- De RR, die de leiding heeft van de hoorzitting, onder door het Districtsbestuur c.q. de structuren van districtscommissariaat, geeft (i) een Overzicht van de gerealiseerde plannen van het afgelopen jaar, (ii) een Overzicht van de uit te voeren projecten in het lopende begrotingsjaar en (iii) het concept-ressortplan van het daarop volgende jaar; met de prognose van het financieringsplan;
- De burgers van het ressort in de gelegenheid stellen – zoveel mogelijk iedereen- kort hun mening te geven; burgers van andere ressorten, en ook politici en notabelen, die niet in het ressort woonachtig zijn, komen niet aan het woord en krijgen ook geen plaats achter de bestuurstafel; zij worden wel op een waardige manier als observer geaccommodeerd in de zaal;
- De burgers en organisaties zijn vrij hun voorstellen schriftelijk staande de hoorzitting in te dienen;
- De burgers zijn vrij hun mening te geven over de functionering van het bestuur, alsook oom klachten on der de aandacht te brengen, waarvan goede nota wordt genomen;
- De personen achter de bestuurstafel, zoals DC, bestuursambtenaren, alsook DR en RR-leden gaan niet in debat met de burgers. Er wordt wel opgetreden tegen de burgers die zich niet aan de regels houden, de orde verstoren en ‘ongepaste’ kritiek leveren;
- De verslaglegging moet goed zijn voor verwerking in het concept-ressortplan
- Bij de verwerking is er duidelijke categorisering is van: (i) wat dringend is en wat prioriteit heeft, (ii) wat persoonlijk, welke voorstellen niet passen binnen de competentie en jurisdictie van de regionale organen en de DC, (iii) welke voorstellen de diverse / overige ministeries raken en (iv) wat gerekend wordt tot klachten en kritieken;
- Bij de categorisering worden enkele criteria gehanteerd als: schade aan milieu en gezondheid, veiligheid, algemeen belang (aantallen met dezelfde voorstellen)
- Districtsraad neemt uiteindelijk besluit en communiceert het met het DB en de burgers.
- Er moet nog meer beleid gemaakt worden door de DR en het DB (zie noot) voor goede interactief tussen bestuur en burger.³⁵

Ad (ii) De Hoorzitting tijdens de openbare vergadering van de Districtsraad bij de behandeling van de Districtsbegroting.

Deze openbare vergadering van de DR wordt gehouden met in achtneming van artikel 5 van de Interimregeling financiële Decentralisatie. Op deze vergadering is verder toepassing het Reglement van Orde van de DR. De bijzonderheid van deze openbare vergadering ligt in het feit, dat de Voorzitter van deze vergadering verplicht is om de aanwezige burgers uit de diverse ressorten kort het woord te geven om hun mening over de behandelde Districtsbegroting te horen.³⁶

6.5 Het Ressortsbestuur

Ressortbesturen bestaan uit: geregistreerde besturen van gemeenschapsorganisaties, NGO's, ondernemersorganisaties, welzijns- en liefdadigheidsgroepen, kortom besturen van alle organisaties van het zgn. middenveld, die nauw samenwerken met het lokaal bestuur op diverse niveau's en met de ressortraden op ressortniveau.

Doel:

- breed maatschappelijk betrokkenheid van de private sector via hun organisaties bij gewichtige vraagstukken en bij de samenstelling van plandocumenten, gericht op de sociaal-economische ontwikkeling van het district;
- bouwen en versterken van partnerschap tussen de lokale overheid en de private sector (brede maatschappelijk middenveld, NGO of “Non state actors”, dus ook private bedrijven en politieke partijen);
- goede communicatie tussen bestuurders van diverse organisaties onderling in het algemeen en met de burgers en de lokale overheid in het bijzonder voor een geïntegreerd beleid;

³⁵ problemen in de districten van korte of lange duur? (2) Hoeveel zijn de burgers bereid zelf te betalen? (3) Welke resultaten verwachten de burgers van hun financiële inbreng? (4) Hoeveel wil de centrale (4) Hoeveel wil de centrale overheid bijdragen om die resultaten te bereiken? (5) Hoe goed kunnen die middelen worden besteed om de gestelde doelen te bereiken? Lees Leidraad, uitgegeven door DLGP, 2006, 2007, 2012

³⁶ Deze vorm van lokale democratie onderscheidt zich van de voorbereiding van de staatsbegroting door de ministeries, waarbij burgers niet zijn betrokken en van de goedkeuring door DNA, waarbij burgers niet worden gehoord.

- inspraak van de georganiseerde burgers bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken voor een harmonieuze samenleving.

Activiteiten van een Ressortbestuur op Ressortniveau:

- zich laten registreren bij het Districtsbestuur voor gestructureerde participatie in gewichtige bestuurlijke aangelegenheden;
- als organisaties bijdrage leveren aan het Districtsbestuur bij de samenstelling van het concept-ressortplan middels inleveren van projectvoorstellen volgens model planformat van het districtsbestuur;
- als organisatie bijdrage leveren aan de Districtsraad bij de totstandkoming van het meerjaren Districts Strategisch en Ontwikkelingsplan door gerichte participatie via de ADVIESRAAD BURGERPARTICIPATIE.
- Als organisatie hun leden mobiliseren voor participatie in de hoorzittingen bij de behandeling van het conceptressorplan.

Karakter van het Ressortbestuur:

- Het Ressortbestuur bestaat uitsluitend uit de door de organisaties gekozen of benoemde bestuursleden.
- Desgewenst komen de ressortbesturen in vergadering bijeen (Ressort Overleg Orgaan), na daartoe door of namens de DC te zijn uitgenodigd. De vergadering van de besturen (Ressortbestuur) staat onder leiding en coördinatie van een bestuursambtenaar, hetzij de bestuursopzichter, of de Districts-Commissaris dan wel door de DC aan te wijzen bestuursambtenaar, afhankelijk van het gewicht van de agenda. Het ressortbestuur is in beginsel een open structuur; de deelnemers (bestuursleden) participeren in de activiteiten op basis van vrijwilligheid; er is dus geen vergoeding aan verbonden.
- Het deelnemen aan de registratie als ressortbestuur is vrijwillig en vloeit voort uit het feit dat de organisatie het vanwege de belangen en aspiraties van haar doelgroep noodzakelijk acht om in het netwerk te participeren om geïntegreerd te werken aan het welzijn van het ressort.
- 1 keer per jaar plaatsvinden bestaat de mogelijkheid voor organisaties zich alsnog te laten organiseren..

Het Ressort Overleg Orgaan is geen besluitvormend orgaan, maar is een model van burgerparticipatie voor advies en ondersteuning aan het Districtsbestuur om hogere maatschappelijke doelen in het ressort te bereiken.

6.6 Het Buurtcomité

Voor elk uit te voeren project wordt een Buurtcomité onder leiding van de RR in het ressort door de bestuursdienst aangewezen voor sociale controle op de uit te voeren projecten.

Specifieke training en vorming van Project comités ³⁷:

Deze comités worden dus opgezet waar er een weg wordt aangelegd, de ontwatering van een woongemeenschap wordt verbeterd, vuilophaal wordt geordend of een markt wordt gemoderniseerd. Deze comités worden simultaan op een buurtvergadering gevormd uit bewoners, die belangstelling hebben, die in de gemeenschap bekend zijn en het vertrouwen genieten als mensen die steeds opvallen als het gaat om opkomen voor het volksbelang

De comités onder leiding van de RR worden met de volgende taken belast

- Ondersteunen van de bestuursdienst, belast met de uitvoering van projecten in de woongemeenschap;
- Het vergaren van informatie bij het BIC van het district en de projectleiding en doorspelen van de informatie aan de bewoners van de woongemeenschap middels flyers of op andere geëigende en effectieve wijze, zoals mond-tot mond, huis aan huis bezoek, buurtvergaderingen;
- Motiveren en mobiliseren van de burgers om te participeren in de projectmatige activiteiten;

³⁷ In het DLGP-II programma is in elke woonkern waar er een project is uitgevoerd, burgers van die woonomgeving betrokken in een op te richten buurtcomité.

- Desgewenst hulp bieden tijdens de uitvoering van de werkzaamheden;
- Bijwonen van de evaluatievergaderingen die regelmatig plaatsvinden en het doen van suggesties die bevorderlijk zijn voor de projectuitvoering;
- Rapporteren aan de bestuursopzichters als er klachten en of conflicten zijn tussen burgers en uitvoerders van de projecten, zonder zich rechtstreeks in te laten met de werkzaamheden;
- Mee helpen controleren dat de opgeleverde projecten goed worden onderhouden en bij de burgers te bevorderen dat zij hun plicht tot onderhoud naleven;
- Motiveren van de burgers tot zelfwerkzaamheid om ook andere gemeenschappelijke zaken aan te pakken, nodig voor goede woon –en leefomstandigheden;
- Kunnen uitgroeien tot ‘burgerwacht’ en ‘bewaking’ van de buurt in goede harmonie met alle bestaande structuren in de omgeving;
- Kunnen uitgroeien tot gesprekspartners om meer voorzieningen van de diverse ministeries los te krijgen om de levensstandaard van de buurt te vergroten.

De Districtsbesturen moeten bevorderen dat in elk comité zowel mannen, vrouwen als jongeren vertegenwoordigd zijn voor een meer evenwichtige participatie van de burgers.

Bij de oplevering van het project krijgt elke deelnemer een certificaat van goede diensten aan de gemeenschap.

Op elke vergadering moet de bestuursambtenaar verslag maken van de meetings. De bestuursambtenaar van het ressort rapporteert aan het Hoofd van het Ressort. Deze rapporteert aan het Hoofd van de Technische Dienst van het District, dat de problemen zelfstandig en in goed overleg met alle diensten en structuren oplost³⁸.

6.7 De Afdeling Beheer Bestuurs Ressorten (BBR)

Als nieuwe entiteit, voortgekomen uit het decentralisatieproces, heeft de Afdeling BBR, voorheen de afdeling Buitendienst, thans twee hoofdtaken die in de relatie met de burgers van het district gemeen hebben.

De Afdeling BBR heeft als hoofdtaken meegekregen zich beleidsmatig en strategisch bezig te houden met:

- het faciliteren van de participatie van de bevolking van het district en ondersteunen van de ressortraden bij het organiseren van de hoorzittingen in de ressorten;
- het monitoren van de goede functionering en harmoniseren van alle bevolkingsparticipatiestructuren van het district, zoals de ressortraden, de ressortbesturen, de wijkcomite's.

Daarnaast zorgt de afdeling BBR voor de goede functionering en bewaking van de verworvenheden van de bevolkingsparticipatie, waaronder:

- het onderhouden van goede betrekkingen met het Burger Informatie Centrum (BIC)/Service Balie (zie 2.2);
- het opzetten van Ressortbesturen (zie 2.4);
- onderhouden van goede betrekkingen met de Ressortbesturen;
- het opzetten, monitoren en rapporteren van de werkzaamheden van de buurtcomités (zie 2.5);
- het organiseren van openbare vergaderingen en hoorzittingen in de diverse ressorten;
- het aanleveren van informatie per ressort voor het aanleggen en beheren van een database (de centrale database wordt beheerd door het BIC en elk BO kantoor heeft toegang tot de database)(zie 2.2);
- het mobiliseren van de burgers voor deelname in ontwikkelingsprojecten bij de toepassing van de districtsverordening voor verbeteringswerken;
- het ondersteunen van de verschillende diensten waarbij de medewerking van de burgers zeer wenselijk wordt geacht;

---

³⁸ De buurtcomités hebben via het districtscommissariaat in samenwerking met het DLGP-projectbureau de volgende korte trainingen: (i) Communicatielijnen en conflicthantering; (ii) Beheer van de projectcyclus; (iii) Projectmatige aanpak en ontwikkeling van woongemeenschappen.

- Coördineren van de matrix voor selectie van projecten; de kapitale investeringsprojecten en de ontwikkeling van een strategisch ontwikkelingsplan van het district.
- Zorgdragen voor impactanalyses van de uitgevoerde werken. Nagaan aantal huishoudens, dat voordeel aan hebben, en hoe verhoudt het aantal zich m.b.t. mannen en hoeveel vrouwen etc.

De Afdeling BBR heeft als instrumenten om deze taken uit te voeren:

- De Bestuursopzichtersposten in de bestuursressorten.
- Het Burger Informatie Centrum op het districtscommissariaat
- De Service Balies in de ressorten
- De Ressortbesturen bestaande uit besturen van Organisaties;
- Buurtvergaderingen en Begrotingshoorzittingen

Bestuurskantoren in de ressorten

De bestuurskantoren in de ressorten geven uitvoering aan de taken van het Districtsbestuur in de ressorten. Een bestuurskantoor wordt bemenst door een Bestuursopzichter (BO) en afhankelijk van de grootte van het ressort zijn er één of meer Onder-Bestuursopzichters (OBO) en Assistent bij de Bestuursdienst werkzaam.

Het bestuurskantoor vormt traditioneel het eerste contactpunt tussen het bestuur en de bevolking.

► De BO heeft o.a. de volgende taken:

- identificeren en registreren van problemen in het ressort, (maandelijkse rapportage via de secretaris BBR aan de DC van alles wat in het ressort gebeurt);
- zorgdragen dat de Ressortbesturen (maatschappelijke Organisaties) geregistreerd zijn en bijdragen aan de sociaal-economische ontwikkelen van het ressort;;
- organiseren van meetings met de burgers o.a omtrent de opzet van buurtcomité en zorgdragen voor de verslaglegging;
- voorbereiden van werkbezoeken van de regering;
- onderzoeken of een vergunningaanvraag voldoet aan de voorwaarden;
- controleren of een vergunninghouder zich houdt aan de vergunningsvoorwaarden;
- bemiddelen in geschillen tussen burgers (vooral in grondeigendomskwesties).
- onderzoek naar de impact van de investeringen, hoeveel huishoudens voordeel hebben etc.
- ondersteuning van de RR bij het selecteren van projecten en het invullen van de matrix om projecten te selecteren.

► In sommige districten heeft de BO-functie nog een bijzonder aspect, namelijk de relatie tot het traditioneel gezag.

6.8 De Traditionele structuren³⁹.

De WRO heeft de rol van het Traditioneel Gezag, de taken, bevoegdheden en de onderlinge verhouding tussen het Traditioneel Gezag, de DC en de regionale organen (DR, RR, DB) niet geregeld⁴⁰.

Nochtans dient het Districtsbestuur degelijk de burgers in de gebieden waar inheemsen en marrons wonen, te betrekken bij de uitoefening van al die taken waar bevolkingsparticipatie verplicht is voorgeschreven. Zulks geschiedt met respect en met gebruik van de traditionele structuren volgens welke de voormelde bevolkingsgroepen gewend zijn communiceren, t.w. volgens het model van

³⁹ Lees over voorstellen tot nieuwe duurzame structuren als dorpsplatforms (Village Sustainable Development Platform) in het SSDI Report on Strengthening Traditional Authorities (103) van Suriname International Partners (SIP – Consortium), March 2010..

⁴⁰ Binnen het component Wettelijke Hervormingen van DLGP-II was de opdracht de rol van het Traditioneel Gezag in WRO te regelen. Halverwege de uitvoering is deze opdracht stopgezet. Het is niet uitgesloten dat In de nabije toekomst dit weer wordt opgepakt.

'kroetoe's binnen de marrongemeenschappen en dorpsvergaderingen binnen de inheemse gemeenschappen⁴¹.

Het Districtsbestuur zal bij de voorbereiding van het concept-ressortplan naast de ressortbesturen van de ressorten in het binnenland, althans de gebieden waar marrons en inheemsen wonen, ook de dorpsbesturen betrekken hun bijdrage te leveren middels het indienen van hun 'dorpsplannen', die in de ressortplannen worden geïntegreerd..

Het Districtsbestuur en de Ressortraden, die verantwoordelijk zijn voor het houden van hoorzittingen om het concept-ressortplan te behandelen tijdens openbare vergaderingen, zullen eerst het concept-ressortplan voor commentaar aan de dorpsbesturen aanbieden, die naar het model van, kroetoes en dorpsvergaderingen, de burgers laten participeren, eventueel met ondersteuning van de structuren van het districtscommissariaat.

De Districtsraad, die geroepen is de districtsbegroting tijdens een openbare zitting te behandelen met participatie van de burgers, zal het Traditioneel gezag ook moeten uitnodigen op deze openbare vergadering aanwezig te zijn om desgewenst gehoord te worden.

Bij het voorbereiden van meerjaren Districts Ontwikkelings Plannen (DSOP's) in het binnenland zal het districtsbestuur en de Districtsraad naast de RR's, en de Adviesraad Burgerparticipatie, vertegenwoordigende de Ressortbesturen, ook het Traditioneel Gezag langs de weg van de traditionele structuren moeten betrekken.

7. De harmonisering

Tijdens de beëdiging en installatie van de Districtscommissarissen zei de President van de Republiek Suriname⁴²,

Laat eenheid, solidariteit, harmonie en arbeidszin heersen in uw district!

Voorts zei de President:

- De GW. bepaalt in art 54 lid 2: De DC is gehouden een communicatieproces naar het volk toe op te bouwen in het publiekgericht maken van het bestuur en in het belang van het district.
De DC's vervullen een spilfunctie in het decentralisatie proces. Decentralisatie van regelgeving en bestuur is een voorwaarde voor vooruitgang van ons land
- DCs zijn de regionale overheden aan wie het bestuur van de eigen huishouding is overgelaten.
- Dat wij naar de verschillende districten van de nieuw aan te stellen DC's afreizen, heeft als achtergrond, dat wij hiermede de decentralisatie -gedachte extra aandacht willen geven, als te zijn één van de hoge prioriteiten van ons Regeerbeleid!
- De Regering wil benadrukken, dat de Regering belangrijke bestuursbevoegdheden wil brengen naar de plaatselijke bevolking, om deze dichterbij het bestuursgebeuren van het land te betrekken, maar meer nog, om deze bevolking zelfstandig te doen beslissen over vele zaken hun eigen levensomstandigheden in hun eigen district betreffende.
- Zij hoeft niet meer jaar en dag te wachten op de aanpak van vele districtszaken vanuit "het verre" Paramaribo. De ontwikkeling zal hierdoor sneller kunnen verlopen; onnodige stagnatie

---

⁴¹ Lees: Rapport van NGO-Forum: Voortgangsrapportage Training Bevolkingsparticipatiestructuren in Sipaliwini, in opdracht van DLGP samengesteld door mw. Drs. Olvina Awanima en mw Sheila Ketwaru (Bureau voor de Dienstverlening aan NGO's)

⁴² Speech van Z.E. D.D. Bouterse 19 januari 2011 te Onverwacht en
Speech ter gelegenheid van de beëdiging van 3 DC'S in het Paleis op 17-08-2011

en irritatie hoeft er niet meer te zijn. Wij zijn natuurlijk nog niet zo ver, maar deze Regering wil deze decentralisatie in een veel hoger tempo gaan doorvoeren.

- De DC's moeten zich bewust zijn hiervan en zich beijveren om in deze zin, diepe inhoud te geven aan de decentralisatie -gedachte en vanuit deze gedachte hun werk te doen.
- De DC's dienen zich hierbij op te stellen als ontwikkelingswerkers, die 1x24 uur ter beschikking zijn van de districtsbevolking, continu deel zijn van haar problemen, maar vooral ook van haar mogelijkheden.
- Dit betekent dat de DC's veldwerkers, meer nog, gerichte ontwikkelingswerkers moeten zijn en de districtsbevolking op alle sociale, educatieve, economische, industriële, agrarische, toeristische, kunstzinnige, culturele en vele andere opbouw-terreinen moeten mobiliseren, om alle mogelijkheden samen met elkaar te benutten. Zij moet gestimuleerd worden zoveel mogelijk eigen initiatieven te ondernemen, met de ruggesteun van het Overheidsbeleid en van het Districtsbeleid, om zaken voor zichzelf te klaren.
- Hiertoe is dringend vereist dat de DC samen met de gekozen RR's en DR's in alle sectoren, samen met de bevolking, ontwikkelingplannen moet opstellen om het district tot bloei te brengen.
Niets mag hierbij onbenut te worden gelaten. Wij moeten elkaar inspireren en elkaar ondersteunen om samen dit land en vooral dit district tot grote hoogte te brengen.
- Op deze wijze zal ook de ontwikkelingstaak van de RR en DR-leden volledig tot haar recht komen: deze leden zijn gekozen door u als volk en zij moeten het voortouw nemen om samen met u en de DC het werk te klaren.

8. Geraadpleegde bronnen:

- BUNDEL DECENTRALISATIE EN BURGERPARTICIPATIE, November 2006, samengesteld onder verantwoordelijkheid van DLGP-I
- BevolkingsparticipatiePlan in concept, 2012 van Iris Gilliad (DLGP Task Manager Bevolkingsparticipatie), Anna Lachman en Simone Boldewijn (Afdeling Bevolkingsparticipatie Ministerie van Regionale Ontwikkeling)
- Concept -wet Districtsbelastingen, 2008
- Concept -Verordening Heffing op Waardevermeerdering, 2008
- Concept -wet Financiële Verhoudingen tussen de Staat en de Districten, 2008
- Evaluatie Onderzoek Bevolkingsparticipatie Para van Drs Natascha Neus, Mei 2010
- Handleiding Bevolkingsparticipatie van Drs Henry Wesenhagen October 2010.
- ICT-resultaten 2011-2012, een powerpoint presentatie van ICT-Task Manager, Riaz Ahmadali
- Info Document: “ Financiële Decentralisatie en versterking van het Districtsbestuur in Suriname”, een uitgave van de Project Preparation and Implementation Unit (PPIU) juli 2000.
- Interimregeling Financiële Decentralisatie S.B. 2003 No. 33
- Methodologie voor Participatieve Ressort- en Districtsplannen van Drs. Msc. Romeo Ramlakhan - Email: 2007-2008
- Operating Regulations and Guidelines – DLGP-II 2009
- Ontwikkelings Plan 2012-2014.
- Rapport Bureau voor Dienstverlening aan NGO's: Trainingsmethodologie Bevolkingsparticipatie in Sipalwini, Mei 2010

- SSDI Report on Strengthening Traditional Authorities (103) van Suriname International Partners (SIP – Consortium), March 2010
- Wet Regionale Organen S.B. 1989 No. 44, z zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2002 no. 54